This project is funded by the European Union.
Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.
هذا المشروع تم تمويله من قبل الاتحاد الأوروبي

Sözleşme Makamı: Uluslararası Göç Politikaları Geliştirme Merkezi

Sürdürülebilir Sosyo-Ekonomik Uyum için Girişimcilik Kapasitelerinin İyileştirilmesi (ENHANCER PRO)

İstihdam Yaratma Odaklı Orta Büyüklükte İşletme Destek Hibe Programı

Hibe Başvuru Rehberi

Referans Numarası: ICMPD/2026/4/ENHANCERPRO/SME1/TUR

Başvuru için son teslim tarihi: 22 Aralık 2026

19:00 - Türkiye Saati (17:00 - Avusturya Saati)

Yayın Tarihi: 23/10/2026

"Guidelines for Grant Applicants" başlıklı belgenin İngilizce versiyonu ile Türkçe çevirisi arasında herhangi bir farklılık veya tutarsızlık olması durumunda her zaman İngilizce versiyon geçerli olacaktır

BİLGİLENDİRMELER

BİLGİ 1

Bu Hibe Programı, Avrupa Birliği'nin "Türkiye'deki Mülteciler için Mali Yardım Programı (FRIT)" tarafından finanse edilen ve Uluslararası Göç Politikaları Geliştirme Merkezi (ICMPD) tarafından uygulanan "Sürdürülebilir Sosyo-Ekonomik Uyum için Girişimcilik Kapasitelerinin İyileştirilmesi (ENHANCER PRO)" (NDICI-RRP-NEAR2023 449-216) projesi kapsamında finanse edilmektedir.

ENHANCER PRO Projesinin uygulanması, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Kalkınma Ajansları Genel Müdürlüğü ile ICMPD arasında tesis edilmiş kurumsal çerçeveye dayanmaktadır.

Bu, tüm belgelerin birlikte sunulacağı tek aşamalı bir teklif çağrısıdır.

Hibe Programı için Sözleşme Makamı olarak ICMPD, Hibe Programının idari ve mali uygulamasından sorumludur. ICMPD, hibe fonlarının doğru kullanımına ilişkin nihai sorumluluğa sahiptir ve teklif çağrısının yönetilmesinden, sözleşme ve ödeme prosedürlerinden sorumludur.

BİLGİ 2

Sadece ICMPD Elektronik Başvuru Platformunda yayımlanan orijinal belge ve formlar hukuken geçerli kabul edilecektir. ICMPD, başka herhangi bir platformda yayımlanan başvuru belgeleri ve formları konusunda hiçbir sorumluluk kabul etmez. Başvuru sahipleri, başvurularını https://in-tendhost.co.uk/icmpd/aspx/Tenders/Appraisal adresinde bulunan ICMPD Elektronik Başvuru Platformundan indirilen orijinal belgeleri doldurarak sunmalıdır.

İçindekiler

KISALTMALAR LİSTESİ 4

1. SÜRDÜRÜLEBİLİR SOSYO-EKONOMİK UYUM İÇİN GİRİŞİMCİLİK KAPASİTELERİNİN İYİLEŞTİRİLMESİ (ENHANCER PRO) 5

1.1. Arka Plan **5**

1.2. Programın Amaçları ve Öncelik Alanları **9**

1.3. Sözleşme Makamı Tarafından Sağlanacak Mali Destek **10**

2. **TEKLİF ÇAĞRISINA İLİŞKİN KURALLAR** 11

2.1. Uygunluk Kriterleri **11**

2.2. Etik ve Davranış Kuralları **18**

2.3. Başvurunun Nasıl Yapılacağı ve İzlenecek Prosedürler **19**

2.4. Başvuruların Değerlendirilmesi ve Seçimi **24**

2.5. Sözleşme Makamının Kararının Bildirilmesi **27**

2.6. Sözleşme Makamının Hibe Verme Kararını Takiben Uygulama Koşulları **27**

2.7. Öngörülen Takvim **27**

3. **EKLER LİSTESİ** 29

KISALTMALAR LİSTESİ

AB	Avrupa Birliği
B2B	Şirketler Arası
BM	Birleşmiş Milletler
ENHANCER	Sürdürülebilir Sosyo-Ekonomik Uyum için Girişimcilik Kapasitelerinin Geliştirilmesi
FRiT	Türkiye'deki Mülteciler için Mali Yardım Programı
GKSS	Geçici Koruma Sağlanan Suriyeliler
ICMPD	Uluslararası Göç Politikaları Geliştirme Merkezi
ILO	Uluslararası Çalışma Örgütü
KAGM	Kalkınma Ajansları Genel Müdürlüğü
KOBİ	Küçük ve Orta Büyüklükte İşletme
SGK	Sosyal Güvenlik Kurumu
SMMM	Serbest Muhasebeci Mali Müşavir
TEPAV	Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı
TOBB	Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği
TSO	Ticaret ve Sanayi Odası
TÜİK	Türkiye İstatistik Kurumu
UKAK	Uluslararası Koruma Altındaki Kişiler
YMM	Yeminli Mali Müşavir

1. SÜRDÜRÜLEBİLİR SOSYO-EKONOMİK UYUM İÇİN GİRİŞİMCİLİK KAPASİTELERİNİN İYİLEŞTİRİLMESİ (ENHANCER PRO)

1.1. ARKA PLAN

Uluslararası Göç Politikaları Geliştirme Merkezi (ICMPD), 21 Üye Devletten ve 600'den fazla personelden oluşan uluslararası bir kuruluştur. Dünya genelinde 90'dan fazla ülkede faaliyet gösteren kuruluş, göç yolları üzerinde etkili iş birliği ve ortaklıklar oluşturmak amacıyla çalışmalarında bölgesel bir yaklaşım benimsemektedir. Afrika, Orta ve Güney Asya, Avrupa ve Orta Doğu öncelikli bölgeler arasındadır. Kuruluşun göç yönetimi konusunda benimsediği -araştırma, göç diyalogları ve kapasite geliştirme adımlarını yapısal olarak birbirine bağlayan- üç ayaklı yaklaşım dünya genelinde daha iyi göç politikaları geliştirilmesine katkıda bulunmaktadır.

ICMPD; Üye Devletlerinden, ikili bağışçılardan, Avrupa Komisyonu'ndan, BM ortaklarından ve diğer çok taraflı kurumlardan katkı almaktadır. 1993 yılında kurulan ICMPD, BM'de gözlemci statüsüne sahiptir ve AB kurumları ile BM kuruluşları dâhil olmak üzere 700'den fazla ortakla iş birliği yapmaktadır. ENHANCER PRO projesi, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı ile Kalkınma Ajansları Genel Müdürlüğü koordinasyonunda Ocak 2020'den bu yana 11 ilde (Adana, Ankara, Bursa, Gaziantep, Hatay, İstanbul, İzmir, Kayseri, Konya, Mersin ve Şanlıurfa) uygulanan "Sürdürülebilir Sosyo-Ekonomik Uyum için Girişimcilik Kapasitelerinin Geliştirilmesi (ENHANCER)" girişiminden edinilen bilgi birikimi ve çıkarılan dersler üzerine inşa edilmiştir.

Bu bağlamda ENHANCER PRO, geçim kaynakları fırsatlarını geliştiren özel olarak tasarlanmış müdahaleler yoluyla Geçici Koruma Sağlanan Suriyelilere (GKSS), Uluslararası Koruma Altındaki Kişilere (UKAK) ve Türk vatandaşlarına kapsamlı destek sağlamak amacıyla, ENHANCER Projesinin genişletilmiş bir devamı olarak ICMPD tarafından Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı ile Kalkınma Ajansları Genel Müdürlüğü koordinasyonunda geliştirilmiştir.

ENHANCER PRO, ENHANCER uygulaması kapsamında oluşan deneyim ve kurumsal bilgiden yararlanmaktadır. Özellikle "Türkiye için Göçmen Duyarlı Yerel Girişimcilik Ekosistemi Analizleri ve Politika Önerileri" başlıklı resmi rapor[1], Türkiye'de GKSS'lere yönelik girişimcilik ortamına ilişkin kapsamlı bir değerlendirme sunmaktadır. Söz konusu çalışma, GKSS girişimcilerinden ilgili hizmetleri sunan yerel ve ulusal kurumlara kadar temel ekosistem aktörlerini incelemekte ve ENHANCER PRO için önemli bir referans noktası oluşturmaktadır.

ENHANCER PRO'nun genel amacı, GKSS/UKAK ve Türk vatandaşlarının sürdürülebilir işler ve geçim kaynakları yaratan işletmeler kurmasını ve büyütmesini sağlamak, aynı zamanda destekleyici ve sürdürülebilir bir kurumsal ortama katkıda bulunmaktır.

Türkiye'de gelir getirici fırsatların iyileştirilmesine ilişkin üst hedef doğrultusunda ENHANCER PRO, mülteci ve ev sahibi topluluk üyelerinin yoğun mülteci nüfusuna sahip illerde kurduğu işletmelerin sayısının ve büyümesinin artırılması özel hedeflerine katkıda bulunmaktadır. Bu hedef iki temel sonuç üzerinden izlenmektedir:

• Mülteci ve ev sahibi topluluk girişimcilerine ve işletmelerine, hibe programları aracılığıyla mali destek de dâhil olmak üzere işletme geliştirme desteği sağlanması.

• Mülteciler ve ev sahibi topluluklar için istihdam edilebilirliği ve işletme gelişimini desteklemek üzere özel sektör kapasitesinin ve farkındalığının güçlendirilmesi.

[1] Uluslararası Göç Politikaları Geliştirme Merkezi (ICMPD). Yerel Ekosistem Analizi: Beyaz Kitap (White Paper). https://www.icmpd.org/publications?topic=&contentType=44974&page=1

ENHANCER PRO Türkiye genelinde 18 ilde uygulanmaktadır: Adana, Adıyaman, Ankara, Bursa, Elazığ, Gaziantep, Hatay, İstanbul, İzmir, Kahramanmaraş, Kayseri, Kilis, Kocaeli, Konya, Malatya, Mersin, Osmaniye ve Şanlıurfa. Bu illerden onu (Adana, Adıyaman, Elazığ, Gaziantep, Hatay, Kahramanmaraş, Kilis, Malatya, Osmaniye ve Şanlıurfa) 6 Şubat 2023 depremlerinden etkilenmiştir. Strateji ve Bütçe Başkanlığı tarafından Mart 2023'te yayımlanan bir değerlendirmeye göre depremler; su ve kanalizasyon sistemleri gibi kritik altyapının yanı sıra eğitim ve sağlık hizmetleri gibi temel sosyal hizmetler de dâhil olmak üzere pek çok sektörde yaygın zarara yol açmıştır. Raporda toplam ekonomik etkinin yaklaşık 103 milyar ABD doları olduğu tahmin edilmiştir. Afetlere karşı dayanıklılığın güçlendirilmesi ve depremden etkilenen bölgelerde toparlanmanın desteklenmesi, 1 Kasım 2023'te yayımlanan On İkinci Kalkınma Planı (2024-2028) kapsamında temel öncelikler olarak belirlenmiştir. Bu çerçeve doğrultusunda sanayi, lojistik ve ulaştırma, sağlık, kültür, tarım, bilgi ve iletişim teknolojileri ile sosyal hizmetler dâhil çeşitli sektörlerde toparlanma ve dayanıklılığı ele alan geniş kapsamlı politika tedbirleri uygulamaya konulmuştur.

Depremlerin ardından etkilenen iller AFAD tarafından resmî olarak "Genel Hayata Etkili Afet Bölgesi" ilan edilmiştir. Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti, geniş çaplı yıkıma karşılık olarak etkilenen nüfus üzerindeki sosyo-ekonomik etkileri hafifletmeyi amaçlayan yasal ve idari tedbirler almıştır. Bu iller aynı zamanda önemli sayıda Geçici Koruma Sağlanan Suriyeliye ev sahipliği yapmakta ve bu durum yerel ekonomiler ile hizmet sistemleri üzerindeki baskıyı artırmaktadır. Dolayısıyla söz konusu iller, ENHANCER PRO uygulaması için öncelikli alanları oluşturmaktadır.

Türkiye'de KOBİ Sektörü

KOBİ'ler dünya genelinde işletmelerin çoğunluğunu oluşturmakta; istihdam fırsatları yaratmada ve yerel ile küresel kalkınmaya katkıda bulunmada önemli aktörler olarak öne çıkmaktadır. Tüm işletmelerin yaklaşık %90'ını temsil etmekte ve dünyadaki istihdamın %50'sinden fazlasını sağlamaktadırlar. Bu nedenle ülkeler genelinde istihdama en büyük katkıyı KOBİ'ler sağlamaktadır. KOBİ'ler ekonomide kritik bir rol üstlenmekle birlikte birçoğu finansmana erişimde ciddi güçlüklerle karşılaşmaktadır. Dünya Bankasına göre gelişmekte olan ekonomilerde KOBİ finansman açığının yaklaşık 5,7 trilyon ABD doları olduğu ve bunun GSYH'nin yaklaşık %19'una karşılık geldiği tahmin edilmektedir. Bu durum, büyümek ve istihdam yaratmak için ihtiyaç duyduğu finansmanı elde edemeyen çok sayıda uygulanabilir küçük işletme olduğunu göstermektedir. Süregelen bu finansman eksikliği, KOBİ'lerin genişleme, yeni fikirlere yatırım yapma ve istihdamı artırma kabiliyetini sınırlamaktadır. ENHANCER PRO, bu açık ihtiyaca dayanarak küçük ve orta büyüklükteki işletmelere hedefli hibeler sağlayarak finansmana erişimi iyileştirmeyi, iş faaliyetlerini güçlendirmeyi ve sürdürülebilir büyümeyi[2] desteklemeyi amaçlamaktadır.

Türkiye'de mevcut en güncel resmî verilere göre ülkedeki tüm kayıtlı kuruluşların %99,6'sını temsil eden 3.928.000 KOBİ bulunmaktadır. KOBİ'ler ülke genelinde toplam istihdamın %68,5'ini, personel maliyetlerinin %43,5'ini, cironun %44,1'ini, üretim değerinin %39,8'ini ve faktör maliyetiyle katma değerin %41,2'sini oluşturmaktadır. Ayrıca toplam ihracatın %29,6'sı ve ithalatın %15,9'u da KOBİ'ler tarafından gerçekleştirilmektedir. Ekonomik faaliyetlerin istatistiksel sınıflandırmasına göre (NACE Rev.2), Türkiye'deki KOBİ'lerin çoğunluğu %35,1 oranla toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtları ve motosikletlerin onarımı alanında faaliyet göstermektedir. Bunu %15,3 ile ulaştırma ve depolama sektörü ve %12,1 ile imalat sanayi takip etmektedir.[3]

Uygulamanın hedef illeri olan Adana, Adıyaman, Ankara, Bursa, Elazığ, Gaziantep, Hatay, İstanbul, İzmir, Kahramanmaraş, Kayseri, Kilis, Kocaeli, Konya, Malatya, Mersin, Osmaniye ve Şanlıurfa; Türkiye nüfusunun %57,5'ine, tüm GKSS'lerin %90,3'üne, tüm kayıtlı yabancı çalışanların %96'sına ve 10-249 çalışanı bulunan tüm KOBİ'lerin %64'üne ev sahipliği yapmaktadır. Bu iller toplam GSYH'nin %68,5'ini üretmekte ve ülke genelindeki toplam ihracatın %81,3'ünü gerçekleştirmektedir. Şirket sayısının illere göre dağılımı, Türkiye'deki tüm KOBİ'lerin yaklaşık %27'sine İstanbul'un ev sahipliği yaptığını, bunu Ankara (%8) ve İzmir'in (%6) izlediğini göstermektedir. Bursa, Gaziantep, Kocaeli, Konya, Adana, Mersin, Hatay ve Kayseri %1,2 ile

[2] Dünya Bankası, KOBİ Finansmanı: https://www.worldbank.org/en/topic/smefinance
[3] Türkiye İstatistik Kurumu. (2025). https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Small-and-Medium-Sized-Enterprises-Statistics-2024-54054&dil=2

%4,3 arasında değişmektedir. Kahramanmaraş, Malatya, Elazığ, Şanlıurfa, Adıyaman, Kilis ve Osmaniye ise ülke genelindeki toplam KOBİ'lerin her biri için %1'den azına ev sahipliği yapmaktadır.[4]

Aşağıdaki tabloda bu sosyo-ekonomik ve sanayi göstergeleri il bazında özetlenmektedir.[5]

İller	Nüfus	Ulusal GSYH İçindeki Pay (%)	Rekabetçilik Endeksi	Ulusal İhracat İçindeki Pay (%)	KOBİ Sayısı (10-249 çalışan)
Adana	2.280.484	2,07	26	1,19	5.400
Adıyaman	611.037	0,36	16	0,02	1.438
Ankara	5.864.049	9,56	66	5,73	21.736
Bursa	3.238.618	3,95	40	4,72	11.919
Elazığ	603.941	0,44	23	0,10	1.522
Gaziantep	2.193.363	1,89	23	3,94	5.475
Hatay	1.562.185	1,26	22	1,46	3.378
İstanbul	15.701.602	30,36	100	48,15	73.863
İzmir	4.493.242	6,08	49	6,45	16.508
Kahramanmaraş	1.134.105	0,87	17	0,43	2.637
Kayseri	1.452.458	1,40	28	1,43	4.252
Kilis	156.739	0,12	17	0,05	296
Kocaeli	2.130.006	4,07	48	5,04	9.126
Konya	2.330.024	2,11	27	1,37	6.561
Malatya	750.491	0,54	23	0,16	2.100
Mersin	1.954.279	2,05	27	3,17	5.635
Osmaniye	561.061	0,39	17	0,05	954
Şanlıurfa	2.237.745	0,96	2	0,15	2.575
18 İlin Toplamı	**49.255.429**	**68,49**		**81,30**	**175.375**
Türkiye	**85.664.944**				**274.255**

Yukarıdaki bilgilere ek olarak, son resmî veriler göçmen ve mülteci sahipliğindeki işletmelerin Türkiye'nin KOBİ ekosistemi içinde artan rolüne işaret etmektedir. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığına göre Türkiye'de 86.925 yabancı sermayeli şirket bulunmakta, bu da göçmen ve mültecilerin ekonomik katılımındaki artışı yansıtmaktadır. Bu daha geniş görünüm içinde 15.437 işletme Suriyelilere aittir ve bu durum mülteci öncülüğündeki işletmelerin daha geniş göçmen girişimciliği ekosistemi içindeki önemli rolünü ortaya koymaktadır. Bu işletmeler ağırlıklı olarak yüksek sayıda mülteciye ev sahipliği yapan illerde yoğunlaşmakta ve zorunlu yerinden edilme örüntüleri ile yerel KOBİ dinamikleri arasındaki yakın ilişkiyi vurgulamaktadır.[6]

İstihdam ve ekonomik faaliyet içinde kayda değer bir paya sahip olan KOBİ'ler; geçim kaynakları yaratma, yerel ekonomileri güçlendirme ve mülteciler ile Türk vatandaşlarının iş gücü piyasasına entegrasyonunu kolaylaştırma bakımından kritik aktörler olmaya devam etmektedir. Bu bağlamda göçmen ve mülteci sahipliğindeki KOBİ'ler kapsayıcı ekonomik katılım için önemli bir giriş noktası oluşturmakta; bununla birlikte sürdürülebilirliklerini ve büyüme potansiyellerini sınırlayan yapısal kısıtlarla da karşı karşıya kalmaktadır.

[4] Sosyal Güvenlik Kurumu. (2025, Temmuz). SGK aylık istatistik bültenleri, sigortalı istatistikleri: Tablo 17 – 4/a kapsamında illere göre işyeri büyüklük dağılımı. https://www.sgk.gov.tr/Istatistik/Aylik/42919466-593f-4600-937d-1f95c9e252e6/

[5] Sosyal Güvenlik Kurumu. (2025, Temmuz). SGK aylık istatistik bültenleri, sigortalı istatistikleri: Tablo 17 – 4/a kapsamında illere göre işyeri büyüklük dağılımı. https://www.sgk.gov.tr/Istatistik/Aylik/42919466-593f-4600-937d-1f95c9e252e6/

[6] Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Teşvik Uygulama ve Yabancı Sermaye Genel Müdürlüğü. (Haziran 2025). Yabancı sermayeli şirketler listesi. https://www.sanayi.gov.tr/merkez-birimi/14a09761d390/diger/b81094

Building Markets'ın Türkiye'de Mülteci Sahipliğindeki İşletmelerde Sosyal Girişimcilik çalışmasından elde edilen bulgular, birçok göçmen ve mülteci sahipliğindeki işletmenin sosyal etki yaratma konusunda açık bir ilgisi olmasına rağmen ekosistem desteği, düzenleyici çerçeveler ve finansmana erişimle ilgili yapısal kısıtlarla karşılaşmaya devam ettiğini göstermektedir.[7]

İstihdam Yaratma ve Önemi

İstihdam yaratma ve ekonomik büyüme arasında güçlü bir ilişki bulunmaktadır. ILO'nun 3. tematik çalışma alanı olan "İstihdam Yoğunluklu Ekonomik Büyüme" kapsamında, bir ekonominin istihdam fırsatları yaratma kabiliyeti ekonomik kalkınma için önemli bir göstergedir.[8] Ayrıca daha üretken ve daha nitelikli işlerin yaratılması büyümeyi hızlandırmakta, yoksulluğu azaltmakta ve sosyal uyumu artırmaktadır. Dolayısıyla istihdam fırsatları göçmenler ile toplum arasında önemli bir bağ oluşturmaktadır. Dünya Kalkınma Raporu 2023'te (WDR 2023)[9] tanıtılan "Eşleşme ve Saik Matrisi" çerçevesi, göçü yalnızca bir iş gücü arzı meselesi olarak değil, istihdam yaratma sürecini doğrudan tetikleyen stratejik bir kaldıraç olarak konumlandırmaktadır. Rapora göre göçmenlerin becerileri hedef ülkenin ihtiyaçlarıyla güçlü bir uyum gösterdiğinde, bu durum firmaların yatırımlarını genişletmesine ve üretimi ölçeklendirmesine imkân tanımakta; böylece hem ev sahibi nüfus hem de göçmenler için yeni istihdam fırsatları ortaya çıkmaktadır. Bu çerçeve, göçmenlerin mevcut işler için rekabet eden pasif figürler olmadığını; aksine beşerî sermayeleri, girişimcilik potansiyelleri ve iş gücü piyasasına sağladıkları tamamlayıcılık yoluyla istihdam yaratımının aktif aktörleri olduklarını göstermekte ve göç yönetimini insani yardım meselesinden sürdürülebilir bir ekonomik kalkınma ve istihdam dinamiğine dönüştürmektedir. Bu nedenle KOBİ'lerin istihdam yaratma çabalarını destekleyerek istihdam fırsatları oluşturma kapasitelerini harekete geçirmek büyük önem taşımaktadır.

İşsizliğin toplumu bir bütün olarak etkileyen bireysel, sosyal ve ekonomik boyutları vardır ve farklı paydaşlar tarafından uygulanacak destekleyici politika ve programları gerektirmektedir. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından Kasım 2025'te yayımlanan İşgücü İstatistikleri Raporu'na göre, Türkiye'de 15 yaş ve üzeri nüfusta işsizlik oranı %8,6'dır. 15-24 yaş arası genç nüfusta işsizlik oranı %15,4 olarak kaydedilmiştir. Ayrıca kadınların iş gücüne katılımı da %36,2 ile nispeten düşüktür. Aynı zamanda 2,3 milyon GKSS'nin %19,5'inin 15-24 yaşları arasında olması, yüksek genç işsizliğinin bulunduğu Türkiye iş gücü piyasası için yeni zorluklar yaratmaktadır.[10] Dolayısıyla bu zorlu ortamda, farklı kuruluşların istihdam yaratma çabalarını destekleyen faaliyetler büyük önem kazanmaktadır.

Yeni istihdam fırsatları yaratmak, kayıt dışı çalışan sayısını azaltmak ve hem GKSS, UKAK hem de Türk vatandaşları için insana yakışır çalışma ortamları oluşturmak bakımından da önemlidir. Türkiye'de çalışan tüm Suriyelilerin yaklaşık %92'si (≈1 milyon kişi) kayıt dışı olarak ve düşük vasıflı işlerde çalışmaktadır. Bu kişilerin yaklaşık %10'u yükseköğretim derecesine sahiptir ve bu da yüksek nitelikli iş gücünden oluşan önemli bir nüfusa karşılık gelmektedir.[11] GKSS'lerin yaptığı kayıt dışı işler çoğu zaman güvenlik ve sağlık riskleri, çok uzun çalışma saatleri ve asgari ücretin altında ödeme gibi kötü çalışma koşulları sunmaktadır. Kayıt dışı Suriyeli çalışan sayısının yüksek olması, Suriyelilerin kötüleşen koşullara rağmen Türk kayıt dışı çalışanların yerini daha düşük ücretle alması nedeniyle iki topluluk arasında gerilim de yaratmakta ve bu durum onların topluma hızlı entegrasyon şansını da sınırlamaktadır.[12] Geçici Koruma Sağlanan Suriyelilere ek olarak Türkiye, 2024 itibarıyla

[7] Building Markets (2024). Türkiye'deki mültecilerin sahip olduğu işletmelerin sosyal girişimciliği. https://www.buildingmarkets.org/reports/social-entrepreneurship-of-refugee-owned-businesses-in-trkiye

[8] ILO (2013). İnsana Yakışır İş Göstergeleri: İstatistiksel ve hukuki çerçeve göstergelerinin üreticileri ve kullanıcıları için kılavuz. Cenevre: ILO Yayınları. https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---dgreports/---stat/documents/publication/wcms_223121.pdf

[9] Dünya Bankası. 2023. 2023 Dünya Kalkınma Raporu: Göçmenler, Mülteciler ve Toplumlar. Washington, DC: Dünya Bankası. Lisans: Creative Commons Attribution CC BY 3.0 IGO. https://openknowledge.worldbank.org/entities/publication/5e5ac9f1-71ee-4734-825e-60966658395f

[10] Fikir Turu, "Türkiye'deki Suriyeli nüfusu gelecekte ne olacak? Söylenenler doğru mu?," FikirTuru.com, 28 Ağustos 2023, https://fikirturu.com/toplum/turkiyedeki-suriyeli-nufusu-gelecekte-ne/

[11] Luis Pinedo Caro, ILO (2020), Türk İşgücü Piyasasındaki Suriyeli Mülteciler, https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---europe/---ro-geneva/---ilo-ankara/documents/publication/wcms_738602.pdf

[12] Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO). 2023. Türkiye İşgücü Piyasasında Geçici Koruma Sağlanan Suriyelilerin Sosyal Güvenlik Durumu ve Kayıtlı İstihdama Geçiş İçin Öneriler. Uluslararası Çalışma Örgütü. https://www.ilo.org/tr/publications/turkiye-isgucu-piyasasinda-gecici-koruma-saglanan-suriyelilerin-sosyal

yaklaşık 230.000 kişiden oluşan önemli bir uluslararası koruma nüfusuna da ev sahipliği yapmaktadır.[13] Bu grup ağırlıklı olarak Afganlar, Iraklılar, İranlılar ve diğer uyruklardan oluşmakta; 6458 sayılı Kanun kapsamındaki mülteci, şartlı mülteci ve ikincil koruma statülerindeki kişileri içermektedir.[14] Türkiye'de uluslararası koruma altındaki kişi sayısının yukarıda belirtilen düzeyde olmasına rağmen bu kategori birden fazla hukuki statüyü kapsamakta ve Geçici Koruma Sağlanan Suriyelilere kıyasla nispeten küçük kalmaktadır. Sonuç olarak bu grup için istihdam ve girişimcilik verileri yetersizdir; bu da bu nüfusun istihdam yaratma gündemi içinde açıkça ele alınmasını daha da önemli hâle getirmektedir.

Hızlı büyüyen KOBİ'lerin çoğunluğuna ev sahipliği yapmalarının yanı sıra, ENHANCER PRO kapsamındaki şehirler kaliteli istihdam fırsatlarına erişimde güçlük çeken yüksek potansiyelli GKSS, UKAK ve Türk vatandaşlarından oluşan genç nüfusun büyük bir bölümünü barındırmaktadır. ENHANCER PRO Projesi, detayları aşağıda açıklanan hibe desteği aracılığıyla işsiz gençlerin becerilerini yeni oluşturulan istihdam fırsatlarıyla eşleştirerek hem küçük hem de orta büyüklükteki işletmelerin istihdam yaratma kapasitelerini geliştirmeyi amaçlamaktadır. Bu bağlamda bu çağrı, istihdam yaratmada kilit aktörler olarak orta büyüklükteki işletmelerin desteklenmesine özel önem vermektedir.

1.2. PROGRAMIN AMAÇLARI VE ÖNCELİK ALANLARI

Bu teklif çağrısının genel amacı; Adana, Adıyaman, Ankara, Bursa, Elazığ, Gaziantep, Hatay, İstanbul, İzmir, Kahramanmaraş, Kayseri, Kilis, Kocaeli, Konya, Malatya, Mersin, Osmaniye ve Şanlıurfa illerindeki ilgili yerel paydaşların istihdam yaratma çabalarını hibe müdahaleleri aracılığıyla artırmaktır.

Bu teklif çağrısının özel amacı; hedef illerde bulunan, iyi yapılandırılmış, mali açıdan istikrarlı ve büyüme odaklı orta büyüklükteki işletmelerin faaliyetlerini genişletmelerine ve GKSS'ler, UKAK'lar ve Türk vatandaşları için sürdürülebilir istihdam fırsatları yaratmalarına katkıda bulunmaktır.

Sözleşme Makamı, en az 6 (altı) kişi için yeni istihdam yaratılmasını ve istihdamın en az %50'sinin GKSS ve/veya UKAK'lardan oluşması hedefinin öncelikli olarak gözetilmesini beklemektedir. **Yeni istihdam yaratılmaması hâlinde Değerlendirme Komitesi teklifi reddedecektir.**

Bu nedenle, sürdürülebilir işletme büyümesine paralel olarak ilave istihdam yaratmayı taahhüt eden tekliflere hibe verilecektir.
Önerilen faaliyet (proje), aşağıda belirtildiği üzere bu teklif çağrısı kapsamındaki öncelik alanlarından **en az ikisini** ele almalıdır:

Öncelik Alanları:

- KOBİ büyümesi yoluyla sürdürülebilir, kayıtlı ve sosyal korumaya sahip işler yaratmak ve GKSS'lerin, UKAK'ların ve Türk vatandaşlarının iş gücü piyasasına kayıtlı katılımını desteklemek.
- Yeni istihdam yoluyla KOBİ'lerin ihracat fırsatlarına ve bölgesel pazarlara erişimini güçlendirmek.
- KOBİ'lerin işletme büyümesini sürdürme ve istihdamı koruma/genişletme konusundaki operasyonel kapasitesini güçlendirmek.
- Üretkenliği, rekabetçiliği ve sürdürülebilir istihdam yaratmayı artırmak amacıyla KOBİ'lerin yerel ve küresel değer zincirleriyle bağlantısını desteklemek.

Bu teklif çağrısının hedef grupları, hedef illerde faaliyet gösteren; büyüme potansiyeli ile sürdürülebilir ve kayıtlı istihdam yaratma kapasitesi ortaya koyan orta büyüklükteki işletmelerdir.

[13] Uluslararası Göç Örgütü (IOM). 2024. DTM Türkiye Göçmen Varlığı İzleme — Durum Raporu: Kasım 2024. ReliefWeb. Erişim tarihi: 20 Ocak 2026. https://reliefweb.int/report/turkiye/dtm-turkiye-migrant-presence-monitoring-situation-report-november-2024
[14] Türkiye Cumhuriyeti. (2013). Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu (6458 sayılı Kanun). Resmi Gazete No. 28615, 11 Nisan 2013. https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.6458.pdf

Bu teklif çağrısının nihai yararlanıcıları, hibe destekli işletme genişlemesi sonucunda yaratılan yeni istihdam fırsatlarından yararlanacak olan GKSS'ler, UKAK'lar ve Türk vatandaşları olup genç (18-40 yaş) ve kadın istihdamına önem verilmektedir.

ENHANCER PRO Projesi, tek seferlik mali destek sağlamaktan ziyade hibe yararlanıcısı KOBİ'leri orta vadeli işletme geliştirme için stratejik ortaklar olarak konumlandırmaktadır. Hibe yararlanıcıları; eğitim, danışmanlık hizmetleri ve B2B ağ kurma faaliyetleri gibi tamamlayıcı proje faaliyetlerinden yararlanmaya teşvik edilecektir.

1.3. SÖZLEŞME MAKAMI TARAFINDAN SAĞLANACAK MALİ DESTEK

Bu teklif çağrısı kapsamında ayrılan toplam tutar **10.000.000,00 Avro'dur.** Sözleşme Makamı mevcut fonların tamamını kullandırmama hakkını saklı tutar.

Hibe Tutarları

Bu teklif çağrısı kapsamında verilecek her hibe aşağıdaki asgari ve azami tutarlar arasında olmalıdır:

- **Asgari tutar:** 70.000,00 Avro
- **Azami tutar:** 100.000,00 Avro

Talep edilen her hibe aşağıdaki oranlarda olmalıdır

- **Asgari oran:** projenin toplam uygun maliyetlerinin %75'i
- **Azami oran:** projenin toplam uygun maliyetlerinin %90'ı

Bakiye (yani projenin toplam maliyeti ile Sözleşme Makamından talep edilen tutar arasındaki fark), ICMPD ve Avrupa Birliği dışındaki kaynaklardan finanse edilmelidir.

Bu teklif çağrısının yayımlanması, ICMPD açısından hibe verme veya başvuru hazırlığı sırasında ortaya çıkan maliyetleri geri ödeme yükümlülüğü doğurmaz.

ÖNEMLİ NOT 1
Başvuru sahiplerinin, önerilen projelerin kapsamı, ölçeği ve süresiyle orantılı miktarlarda finansman talep etmeleri beklenmektedir. Yeterli gerekçe sunulmaksızın otomatik olarak azami hibe tutarının talep edilmesi, değerlendirme sürecini olumsuz etkileyebilir.

2. TEKLİF ÇAĞRISINA İLİŞKİN KURALLAR

Bu rehber, bu teklif çağrısı kapsamında finanse edilecek olan projelerin sunulması, seçilmesi ve uygulanmasına ilişkin kuralları belirlemektedir.

2.1. UYGUNLUK KRİTERLERİ

Üç uygunluk kriteri grubu bulunmaktadır:

(1) başvuru sahipleri:

- Başvuru formunu sunan tüzel kişi olan **"Başvuru Sahibi"** (2.1.1),

(2) projeler:

- Hibe verilebilecek projeler (2.1.3),

(3) maliyetler:

- Proje uygulama aşamasında gerçekleşebilecek maliyet türleri (2.1.4).

2.1.1 Başvuru Sahiplerinin Uygunluğu

Başvuru Sahibi

Hibe almaya uygun olabilmek için başvuru sahibinin:

a. Tüzel kişi olması (resmî olarak kayıtlı olmalı) ve merkezinin hedef illerde bulunması gerekmektedir: Adana, Adıyaman, Ankara, Bursa, Elazığ, Gaziantep, Hatay, İstanbul, İzmir, Kahramanmaraş, Kayseri, Kilis, Kocaeli, Konya, Malatya, Mersin, Osmaniye ve Şanlıurfa; ve
b. Ulusal orta büyüklükte işletme tanımına göre Orta Büyüklükte İşletme olması[15] ; ve
c. %100 özel mülkiyete sahip olması; ve
d. Vadesi geçmiş ödenmemiş borçları, vadesi geçmiş sosyal güvenlik prim ve vergi borçları, temerrüde düşmüş kredileri bulunmamasıdır (yeniden yapılandırılmış vergi borçları kabul edilebilir sayılacaktır[16]); ve
e. Aracı olarak hareket etmemesi, projenin hazırlanması ve yönetiminden doğrudan sorumlu olması; ve
f. 01.01.2023 tarihinden önce kurulmuş olması; ve
g. 2024 ve 2025 yılları sonunda net kâr elde etmiş olması (TÜİK'e göre il GSYH'si ulusal ortalama civarında veya altında olan ve depremden etkilenen illerde, yani Adıyaman, Elazığ, Hatay, Kahramanmaraş, Kilis, Malatya, Osmaniye ve Şanlıurfa'da bulunan işletmeler için bu kriter uygulanmayacaktır); ve
h. ENHANCER Projesi kapsamında daha önce imzalanmış herhangi bir sözleşmesinin ICMPD tarafından feshedilmemiş olması (ENHANCER Projesi kapsamındaki sözleşmesi, fesih gerekçesinden bağımsız olarak feshedilmiş başvuru sahipleri başvuruda bulunamaz).

Bu hibe programı kapsamında eş başvuru sahibi/sahipleri uygun değildir.

[15] Orta Ölçekli İşletme Kriterleri: KOBİ tanımına ilişkin son değişiklik, 7 Ağustos 2025 tarihli ve 32979 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 10182 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile yürürlüğe girmiştir. https://www.kosgeb.gov.tr/site/tr/genel/detay/9276/kobi-tanimi-guncellendi-daha-fazla-isletme-kamu-desteklerinden-yararlanabilecek

[16] Borçlar yeniden yapılandırılırsa, başvuru tarihine kadar düzenli ödeme yapıldığına dair kanıt istenir.

Uygun Olmama Koşulları

Genel bir ilke olarak, aşağıdaki durumlardan herhangi birinde bulunduğu tespit edilen başvuru sahipleri ICMPD tarafından katılım dışı bırakılacaktır:

a) iflas, ödeme aczi veya tasfiye işlemleri;
b) vergi veya sosyal güvenlik katkı paylarının ödenmesine ilişkin yükümlülüklerin ihlali;
c) yanlış beyanda bulunma dâhil ciddi mesleki suiistimal;
d) dolandırıcılık;
e) yolsuzluk;
f) suç örgütüyle ilgili davranış;
g) kara para aklama veya terörizmin finansmanı;
h) terör suçları veya terör faaliyetleriyle bağlantılı suçlar;
i) çocuk işçiliği ve insan ticaretinin diğer biçimleri.

Hibe kararı anında AB kısıtlayıcı tedbirler listelerinde[17] yer alan başvuru sahipleriyle sözleşme imzalanamaz.[18]

Aşağıdaki hususlar dikkate alınmalıdır:

- Siyasi partiler ve bunlara bağlı yapılar bu teklif çağrısı kapsamında başvuru sahibi olarak **uygun değildir.**
- Merkezi idarenin il/bölge/ilçe müdürlükleri bu teklif çağrısına başvuru sahibi olarak katılamaz; ancak iştirakçi olarak katılabilirler.

2.1.2 İştirakçiler ve Yükleniciler

Aşağıdaki kuruluşlar başvuru sahibi değildir ve belgeleri imzalamaları gerekmez:

- İştirakçiler

Diğer kuruluşlar veya bireyler, proje için planlanan faaliyete iştirakçi olarak dâhil olabilir. Bu iştirakçiler faaliyette gerçek bir rol üstlenir; ancak hibeden finansman alamazlar. İştirakçiler, Bölüm 2.1.1'de belirtilen uygunluk kriterlerini karşılamak zorunda değildir.

- Yükleniciler

Yararlanıcıların, Projenin temel amaçlarını yerine getirmek üzere bu hibe başvurusu kapsamında sözleşme yapmalarına izin verilir. İştirakçiler aynı zamanda projede yüklenici olamaz. Yükleniciler, hibe sözleşmesinin Ek IV'ünde belirtilen satın alma kurallarına tabidir.

- Bağlı kuruluşlar

Bu hibe programı kapsamında bağlı kuruluşlar uygun değildir.

[17] Avrupa Komisyonu, (tarih belirtilmemiş) AB Kısıtlayıcı Tedbirler. Erişim adresi: https://www.dgecho-partners-helpdesk.eu/sanctions/eu-restrictive-measures

[18] Güncellenmiş yaptırım listelerine www.sanctionsmap.eu adresinden ulaşılabilir. Yaptırım haritasının, yaptırım rejimlerini belirlemeye yönelik bir bilgi teknolojisi aracı olduğunu lütfen unutmayın. Yaptırımların kaynağı, Resmi Gazete'de (RG) yayımlanan yasal düzenlemelerdir. Yayımlanan yasal düzenlemeler ile web sitesindeki güncellemeler arasında bir uyuşmazlık olması durumunda, Resmi Gazete'de yer alan versiyon geçerlidir.

2.1.3 Uygun projeler: başvuru yapılabilecek projeler

"Proje" tanımı:
Bir faaliyet (veya proje), planlanan hedeflere ulaşmak amacıyla belirli bir dönem için yürütülen faaliyetler bütününden oluşur.

Süre:
Bir projenin başlangıçta planlanan süresi **8 aydan az ve 12 aydan fazla olamaz.**

Öncelik Alanları:
Bu teklif çağrısının öncelik alanları, Bölüm 1.2 Programın Amaçları ve Öncelik Alanları altında belirtilmiştir.

Proje kapsamında yaratılması planlanan istihdamın (Başvuru Formu 4.3'te belirtilen) uygulama döneminin en geç 2. ayında başlaması önemle tavsiye edilmektedir.

Sektörler veya faaliyet alanları:
Aşağıda uygun olmayan sektörler dışında kalan, GKSS/UKAK'ların yerel ekonomiye entegrasyonu ve daha fazla istihdam fırsatı sağlama potansiyeli bulunan tüm sektörler bu teklif çağrısı kapsamında uygundur.

Aşağıdaki sektörler bu teklif çağrısı kapsamında **uygun değildir:**

- Elektrik ve gaz üretimi ve dağıtımı;
- Çelik ve kömür sanayisi;
- Silah imalatı veya ticareti;
- Tütün ve tütün mamulleri üretimi;
- Alkollü içecek üretimi;
- Kumarhane işletmeciliği veya kumar sektöründe yer alan diğer herhangi bir kuruluş;
- Bankacılık, sigortacılık, finansal hizmetler;
- Döviz ve finansal spekülasyon içeren faaliyetler; menkul kıymet yatırımı;
- Gayrimenkule ilişkin yatırım.

Yer:
Projeler, hedef iller olan Adana, Adıyaman, Ankara, Bursa, Elazığ, Gaziantep, Hatay, İstanbul, İzmir, Kahramanmaraş, Kayseri, Kilis, Kocaeli, Konya, Malatya, Mersin, Osmaniye ve Şanlıurfa illerinden birinde veya birkaçında gerçekleştirilmelidir.

Proje türleri:
Önerilen projeler, sürdürülebilir işletme büyümesine paralel olarak GKSS/UKAK ve Türk vatandaşları için ilave istihdam yaratmayı teşvik etmeyi amaçlamalıdır.

İnsana yakışır ve kayıtlı istihdam fırsatlarının artırılmasına katkıda bulunan, iş ve çalışanlar arasındaki beceri eşleşmesini iyileştiren, yeni çalışan istihdam eden, çalışanların becerilerini geliştiren, sürdürülebilir işler aracılığıyla deneyimlerini artıran ve çalışanların kariyerlerine ve itibarlarına katkı sağlayan projeler uygundur.

Sözleşme Makamı, en az 6 (altı) kişi için yeni istihdam yaratılmasını ve istihdamın en az %50'sinin GKSS ve/veya UKAK'lardan oluşması hedefinin öncelikli olarak gözetilmesini beklemektedir. **Yeni istihdam yaratılmaması hâlinde Değerlendirme Komitesi teklifi reddedecektir.**

Aşağıda belirtilenler, bu çağrı kapsamında finanse edilebilecek kapasite geliştirme proje türlerine örnek olup, desteklenecek projeler bu listeyle sınırlı değildir:

- Ar-Ge, inovasyon, dijitalleşme, teknoloji transferi ve bilgi teknolojileriyle ilgili yatırımlar;
- Yeşil dönüşümle ilgili yatırımlar; enerji ve kaynak verimliliğini artırmaya, yenilenebilir enerji kaynakları ile enerji verimliliği çözümlerinin kullanımını teşvik etmeye, daha temiz üretim teknolojilerine geçişi kolaylaştırmaya (su ve kimyasal tüketiminin azaltılması dâhil), endüstriyel atık geri kazanım sistemlerini desteklemeye, sürdürülebilir ambalaj, tasarım ve yeşil iş modellerini teşvik etmeye ve işletmelerin iklim değişikliği ile doğal afetlere karşı dayanıklılığını güçlendirmeye yönelik faaliyetleri içerebilir;
- İstihdam yaratımıyla uyumlu şekilde yeni üretim birimlerine yönelik yatırımların yanı sıra üretim kapasitesinin genişletilmesi ve modernizasyonu;
- Makine ve ekipman; yazılım, donanım ve lisansların satın alınması; satın alınan ekipmanın taşınması;
- Dış Ticaret Departmanı, Kalite Departmanı, Çevre ve Sürdürülebilirlik Departmanı ve Araştırma ve Geliştirme (Ar-Ge) Departmanı kurulması;
- GKSS/UKAK'ların yabancı dil becerilerinin desteğiyle, şirketin pazar payını, müşteri sayısını ve ihracatını artırarak rekabet gücünü geliştiren faaliyetler.

Tüm projeler istihdama ve ekonomik kalkınmaya olumlu katkı sağlamalıdır. Kadın istihdamına önem veren, kadın/genç (18-40 yaş arası) istihdamını ve GKSS/UKAK istihdamını artıran projelere öncelik verilecektir.

Aşağıdaki proje türleri uygun değildir:

- Yalnızca veya ağırlıklı olarak çalıştay, seminer, konferans ve kongrelere katılım için bireysel sponsorluk içeren projeler;
- Yalnızca veya ağırlıklı olarak eğitim veya kurslar için bireysel burs içeren projeler;
- Devlet bütçesinden veya diğer AB programlarından ya da başka fonlardan hâlihazırda finanse edilen veya finanse edilme sürecinde olan projeler; İş güvenliği, çevrenin korunması ve iş gücünün istihdamı bakımından Türk mevzuatının uygulanmadığı alanlarda herhangi bir faaliyetin kurulması ve geliştirilmesi;
- İdeolojik olarak taraflı veya partizan nitelikteki projeler;
- Siyasi partileri destekleyen veya siyasi partilerle bağlantılı projeler;
- Altyapı projeleri;
- Maliyetleri sözleşme dönemi dışında oluşan projeler (projenin harcama doğrulaması, denetimi ve nihai değerlendirmesine ilişkin maliyetler hariç olmak üzere)
- Arazi, bina veya benzeri tesis ve yapıların satın alınması veya kiralanması;
- Başvuru sahipleri hibe verilmesine ilişkin sözleşmeyi imzalamadan önce başlamış olan projeler.

ÖNEMLİ NOT 2

2.1.1. Başvuru sahiplerinin uygunluğu (yani başvuru sahibi) bölümünde belirtildiği üzere, başvuru sahibi projenin hazırlanmasından doğrudan sorumlu olmalıdır. Önerilen başvurular, hedef grubun ihtiyaç ve sorunlarına yönelik "özgün" ve "kendine özgü" olmalı; uygun çözümler ve uygulama metodolojisiyle tasarlanmalıdır. Bu nedenle, tekliflerde aşağıdaki hususların aynı olması hâlinde kopyala-yapıştır başvuru olarak değerlendirilebilecek başvurular değerlendirme sürecinde elenecektir;

- proje kapsamı, ifadeler veya yalnızca yeniden ifade edilerek farklılaştırılmış aynı cümleler; veya;
- bütçe kalemleri, gerekçe sayfası vb. dâhil bütçe içeriği; veya;
- yalnızca uygulama yeri, başvuru sahibinin adı ve hedef grup sayısı gibi birkaç küçük farklılık içeren uygulama yöntemleri.

Üçüncü taraflara mali destek
Başvuru sahipleri üçüncü taraflara mali destek teklif edemez.

Görünürlük
Yararlanıcı(lar), ICMPD'nin, Avrupa Birliği'nin, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının ve Bölgesel Kalkınma Ajanslarının görünürlüğünü sağlamak için gerekli tüm adımları atmalıdır. Avrupa Birliği'nin faaliyeti FRIT programı kapsamında finanse ettiği hususu yararlanıcı tarafından duyurulmalıdır.

Yararlanıcı(lar), projenin nihai yararlanıcılarına verilen bilgilerde, kendi iç ve yıllık raporlarında ve medya ile olan her türlü ilişkisinde, projenin adını ve Sözleşme Makamını ve ayrıca Avrupa Birliği'nin mali katkısını belirtmelidir. Uygun olan her yerde Sözleşme Makamı, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı ve Avrupa Birliği logosunu kullanmalıdır.

Başvuru sahipleri, amaç ve önceliklere uymalı ve AB finansmanının görünürlüğünü garanti etmelidir (Avrupa Komisyonu tarafından belirtilen ve yayımlanan AB dış faaliyetlerine yönelik İletişim ve Görünürlük El Kitabına bakınız: https://international-partnerships.ec.europa.eu/knowledge-hub/communicating-and-raising-eu-visibility-guidance-external-actions_en)

2.1.4 Maliyetlerin uygunluğu: Hibe kapsamına dahil edilebilecek maliyetler

Asgari ve azami hibe tutarları ile ilgili eş finansman oranları dâhil olmak üzere uygun maliyetlere ilişkin finansman sınırları, Bölüm 1.3 Sözleşme Makamı Tarafından Sağlanacak Mali Destek altında belirtilmiştir.

Yalnızca "uygun maliyetler" hibe kapsamında karşılanabilir. Uygun ve uygun olmayan maliyet kategorileri aşağıda belirtilmiştir. Bütçe hem bir maliyet tahmini hem de "uygun maliyetler" için genel üst sınır niteliğindedir.

Uygun maliyetlerin geri ödemesi, yararlanıcı(lar) tarafından yapılan masraflar esas alınarak yapılacaktır.

Hibe verilmesi yönündeki tavsiyeler her zaman, hibe sözleşmesinin imzalanmasından önce yapılan kontrollerin bütçede değişiklik gerektiren sorunları (aritmetik hatalar, yanlışlıklar, gerçekçi olmayan ve şişirilmiş maliyetler ile uygun olmayan maliyetler gibi) ortaya çıkarmaması koşuluna bağlıdır. Kontroller açıklama taleplerine yol açabilir ve Sözleşme Makamının bu tür hata veya yanlışlıkları gidermek üzere değişiklik ya da indirimler uygulamasına neden olabilir. Bu düzeltmeler sonucunda hibe tutarının artırılması mümkün değildir.

Bu nedenle **gerçekçi ve uygun maliyetli bir bütçe** sunmak başvuru sahiplerinin yararına olacaktır.

Uygun maliyetler, Yararlanıcı(lar) tarafından yapılan ve aşağıdaki tüm kriterleri karşılayan maliyetlerdir:

1) Projenin uygulanması sırasında ortaya çıkmış olmalıdır. Özellikle:

(i) Hizmet ve iş alımlarına ilişkin maliyetler, uygulama döneminde gerçekleştirilen faaliyetlerle ilgili olmalıdır. Mal alımlarına ilişkin maliyetler, kalemlerin uygulama döneminde teslimatı ve kurulumu ile ilgili olmalıdır. Uygulama süresi içinde bir sözleşmenin imzalanması, sipariş verilmesi veya uygulama dönemi sona erdikten sonra gelecekte yapılacak hizmet, yapım işi veya mal teslimine ilişkin herhangi bir harcama taahhüdüne girilmesi bu şartı karşılamaz;

(ii) Ortaya çıkan maliyetler nihai raporların sunulmasından önce ödenmiş olmalıdır. Projenin nihai raporlarıyla ilgili maliyetler, harcama doğrulaması, denetim ve nihai değerlendirme dâhil olmak üzere bu kuralın istisnasıdır ve projenin uygulama döneminden sonra gerçekleşebilir;

2) Projenin genel bütçesinde belirtilmiş olmalıdır;

3) Projenin uygulanması için gerekli olmalıdır;

4) Tanımlanabilir ve doğrulanabilir olmalı; özellikle Yararlanıcı(lar)ın muhasebe kayıtlarında yer almalı, Yararlanıcı(lar)ın kurulu olduğu ülkede geçerli muhasebe standartlarına ve Yararlanıcı(lar)ın olağan maliyet muhasebesi uygulamalarına göre belirlenmelidir;

5) Geçerli vergi ve sosyal mevzuatın gereklerine uygun olmalıdır;

6) Makul, gerekçeli ve özellikle tasarruf ve verimlilik açısından sağlam mali yönetim ilkelerine uygun olmalıdır.

Uygun doğrudan maliyetler

Önerilen maliyetler yalnızca makine veya benzeri alımların talep edilmesine değil, sürdürülebilir işletme büyümesine paralel olarak GKSS'ler, UKAK'lar ve Türk vatandaşları için ilave istihdam yaratılmasını teşvik etmeye yönelik olmalıdır.

Yararlanıcı(lar)ın aşağıdaki doğrudan maliyetleri uygun kabul edilir:

a) Projeye atanan Proje Personelinin maliyeti; her bir kişinin istihdamına ilişkin toplam maliyete, yani brüt maaş ile işverene ait vergi ve sosyal güvenlik yükümlülüklerine karşılık gelir. Maaşlar ve maliyetler, Projenin yürütülmesi için zorunlu olduğu gösterilerek gerekçelendirilmediği sürece Yararlanıcı(lar) tarafından normalde karşılanan seviyeleri aşmamalıdır;
b) GKSS'ler, UKAK'lar ve Türk vatandaşları için yaratılan yeni istihdamın maliyeti ve çalışma izni maliyetleri; her bir kişinin brüt maaşı ile işverene ait vergi ve sosyal güvenlik yükümlülükleri dâhil toplam istihdam maliyetini kapsar. **İnsan kaynakları maliyetlerinin toplamının, toplam uygun doğrudan maliyetlerin %40'ından az olmaması gerektiğini lütfen dikkate alınız;**
c) Projenin amacı doğrultusunda özel olarak yeni (ikinci el alım uygun değildir) ekipman, makine, iş makinesi ve malzeme satın alma maliyetleri;
d) Proje amaçları doğrultusunda Yararlanıcı tarafından imzalanan sözleşmelerden doğan maliyetler;
e) Sözleşmenin gereklerinden doğrudan kaynaklanan maliyetler (bilginin yayılması, projeye özgü değerlendirme, harcama doğrulaması maliyetleri, tercüme, çoğaltma, sigorta, görünürlük vb.) ve Sözleşme uyarınca gerekli olduğunda mali hizmet maliyetleri (özellikle transfer ve mali teminat maliyetleri);
f) Özel Koşullarda aksi belirtilmediği sürece Yararlanıcı tarafından ödenen ve geri alınamayan KDV dâhil resim, vergi ve harçlar;
g) Ön finansman teminatı maliyeti.

ÖNEMLİ NOT 3
1. Harcama doğrulaması maliyetleri bütçede ve başvuru belgelerinde uygun şekilde öngörülmelidir. Hibe verilmesi hâlinde başvuru sahibi, sözleşme imzalanmadan önce görev tanımının hazırlanması ve denetim şirketinin seçilmesi gibi harcama doğrulaması denetimi için gerekli düzenlemeleri yapacaktır. Bu maliyet bütçe satırı 3.1 "Harcama Doğrulaması" altında öngörülmelidir. 2. Sözleşme öncesi risk değerlendirmesi temelinde gerekli görülmesi hâlinde, Sözleşme Makamı yararlanıcıdan ilk ön finansman ödemesi tutarını kapsayan bir mali teminat sunmasını talep edebilir. Bu teminatın temin edilmesine ilişkin her türlü maliyet, 3.3 "Mali Hizmetler" bütçe satırı altında öngörülmelidir.

3. Makine, ekipman ve malzemelerin satın alma veya kiralama maliyetlerinin projenin amaçlarına hizmet etmesini sağlayınız.

4. Tüm maliyetler piyasa rayiçlerine karşılık gelmelidir. Maliyet etkinliğinin sağlanması bakımından (projenin verimliliği, etkinliği ve sürdürülebilirliği açısından) sağlam mali yönetim ilkeleri değerlendirme aşamasında önem taşıyacaktır; bu nedenle başvuru sahipleri tekliflerini tasarlarken proje bütçesi ile proje faaliyetleri ve kazanımlarını dikkatle değerlendirmelidir. Hibe kazanıldığı takdirde, söz konusu ilkeler uygulama döneminde de denetlenecektir.

Türkiye Cumhuriyeti 657 sayılı Kanun kapsamında istihdam edilen devlet memurları, aşağıdaki durumlar haricinde bu proje kapsamında istihdam edilemez veya kendilerine herhangi bir maaş ödenemez:

- kurumlarından görevlerinin niteliğiyle çelişmediğini teyit eden resmî izin alınması, ücretsiz izin veya benzeri bir statüde olmaları ve kurumlarından herhangi bir gelir elde etmeksizin yalnızca yararlanıcıların bordrosunda bulunmaları hâlinde.

Diğer kamu görevlileri ve akademik personel, kendilerinin ve kurumlarının tabi olduğu yürürlükteki mevzuat çerçevesinde, kurumlarından resmi izin alınması kaydıyla proje kapsamında istihdam edilebilir.

İhtiyat akçesi

Bu teklif çağrısı kapsamında uygun maliyet olarak kabul edilmediği için **bütçede ihtiyat akçesi yer almamalıdır.**

Dolaylı maliyetler

Projenin yürütülmesi sırasında katlanılan dolaylı maliyetler sabit oranlı finansman için uygun olabilir; ancak toplam tutar, tahmini toplam uygun doğrudan maliyetlerin **%2**'sini aşmamalıdır. Dolaylı maliyetler, standart hibe sözleşmesinde başka bir bütçe kalemine tahsis edilmiş maliyetleri içermemeleri koşuluyla uygundur. Başvuru sahibinden hibe sözleşmesi imzalanmadan önce talep edilen oranı gerekçelendirmesi istenebilir. Hibe sözleşmesinin özel koşullarında sabit oran belirlendikten sonra destekleyici belge sunulması gerekmez.

Başvuru sahiplerinden herhangi biri, ICMPD veya AB tarafından finanse edilen başka bir hibeden faydalanıyorsa, dolaylı maliyetlerini teklif edilen proje bütçesinden karşılamayı talep edemez.

Uygun olmayan maliyetler

Aşağıdaki maliyetler uygun değildir:

- Gerekli ekipman/makine kurulumu için yapılacak küçük tadilatlar hariç inşaat ve yenileme maliyetleri;
- GKSS/UKAK ve Türk vatandaşları dışındaki bireylerle ilgili istihdam maliyetleri;
- Projeye katılan personel ve diğer kişilere ilişkin seyahat ve harcırah maliyetleri;
- Ofis aracı maliyetleri (ofis, idari, yönetimsel veya personel taşımacılığı amaçlı araçların satın alınması, finansal kiralanması, kiralanması veya işletilmesi dâhil ofis aracı maliyetleri), ofis kirası ve bakım/işletme giderleri;
- Eğitim / Danışmanlık maliyetleri (çalışma izniyle ilgili danışmanlık maliyetleri hariç);
- Faiz dâhil borçlar ve borç servis ücretleri;
- Zararlar veya gelecekte doğabilecek yükümlülükler için karşılıklar;
- Yararlanıcı tarafından beyan edilen ve ICMPD veya Avrupa Birliği finansmanı alan başka bir faaliyet veya çalışma programı tarafından finanse edilen maliyetler;
- Arazi ve binaların edinimi, kiralanması veya finansal kiralanması;

- Herhangi bir bileşen için özel Avro hesaplarıyla ilişkili olanlar dâhil kur dönüşüm maliyetleri ve döviz kuru zararları;
- Ayni katkılar;
- İhtiyat akçeleri;
- Üçüncü taraflara verilen kredi ve borçlar;
- Personel maliyetlerine dâhil edilen ikramiyeler;
- Bankalar veya diğer finansal kuruluşlar tarafından tahsil edilen negatif faiz;
- Katma değer vergisi (KDV), özel tüketim vergisi ve damga vergisi;
- Para cezaları, mali cezalar ve dava masrafları;
- İkinci el ekipman ve makine alımı;
- Amortisman gideri.

Kâr Amacı Gütmeme Kuralı

Aşağıda belirtilen özel durumlar dışında hibeler, proje çerçevesinde kâr elde etme amacına veya sonucuna sahip olamaz. Kâr, bakiye ödeme talebi yapıldığında Sözleşme Makamı tarafından onaylanan uygun maliyetler üzerindeki gelir fazlası olarak tanımlanır.

Kâr amacı gütmeme kuralı aşağıdakiler için uygulanmaz:

a) amacı Yararlanıcının mali kapasitesini[19] güçlendirmek olan faaliyetler.
b) sözleşmenin sona ermesinden sonra devamlılıklarını sağlamak üzere gelir yaratan faaliyetler.

2.2. ETİK VE DAVRANIŞ KURALLARI

a) Çıkar çatışmasının bulunmaması

Başvuru sahibi herhangi bir çıkar çatışmasından etkilenmemeli ve bu bakımdan diğer başvuru sahipleri veya faaliyetlerde yer alan taraflarla eşdeğer bir ilişkisi bulunmamalıdır. Bir başvuru sahibinin gizli bilgi edinmeye, rakiplerle hukuka aykırı anlaşmalar yapmaya veya başvuruların incelenmesi, açıklığa kavuşturulması, değerlendirilmesi ve karşılaştırılması sürecinde değerlendirme komitesini ya da Sözleşme Makamını etkilemeye yönelik herhangi bir girişimi, başvurusunun reddedilmesine yol açacaktır.

b) İnsan haklarına, çevre mevzuatına ve temel çalışma standartlarına uyma

Başvuru sahibi ve personeli insan haklarına uygun hareket etmelidir. Özellikle, geçerli mevzuat uyarınca sözleşme verilen başvuru sahipleri; çok taraflı çevre anlaşmaları dâhil çevre mevzuatına ve ilgili Uluslararası Çalışma Örgütü sözleşmelerinde tanımlandığı şekliyle geçerli temel çalışma standartlarına (örgütlenme

[19] Şirketin faaliyet alanına dâhil olan ve şirketin mali durumunu olumlu yönde etkileyen faaliyetler.

özgürlüğü ve toplu pazarlık; zorla ve zorunlu çalıştırmanın ortadan kaldırılması, çocuk işçiliğinin kaldırılması konularındaki sözleşmeler gibi) uymalıdır.

Cinsel sömürü, istismar ve tacize sıfır tolerans

ICMPD, başvuru sahibinin mesleki güvenilirliği üzerinde etkisi bulunan her türlü uygunsuz davranışa ilişkin "sıfır tolerans" politikası uygulamaktadır.

Fiziksel istismar veya ceza, fiziksel istismar tehdidi, cinsel istismar veya sömürü, taciz ve sözlü istismar ile diğer yıldırma biçimleri yasaktır.

c) Yolsuzlukla ve rüşvetle mücadele

Başvuru sahibi, rüşvet ve yolsuzlukla mücadeleye ilişkin tüm geçerli kanun, yönetmelik ve kurallara uymalıdır. ICMPD, hibe verme sürecinin herhangi bir aşamasında veya sözleşmenin yürütülmesi sırasında herhangi bir türde yolsuz uygulama tespit edilirse ve Sözleşme Makamı durumu düzeltmek için gerekli tüm uygun tedbirleri almazsa proje finansmanını askıya alma veya iptal etme hakkını saklı tutar. Bu hüküm bakımından "yolsuz uygulamalar", bir sözleşmenin verilmesi veya Sözleşme Makamı ile hâlihazırda yapılmış bir sözleşmenin yürütülmesiyle ilgili herhangi bir eylemi gerçekleştirmesi veya gerçekleştirmekten kaçınması için bir kişiye teşvik veya ödül olarak rüşvet, hediye, bahşiş veya komisyon teklif edilmesidir.

d) Olağan dışı ticari giderler

Bir sözleşmenin verilmesi veya yürütülmesinin olağan dışı ticari giderlere yol açtığının ortaya çıkması hâlinde başvurular reddedilecek veya sözleşmeler feshedilecektir. Bu tür olağan dışı ticari giderler; ana sözleşmede belirtilmeyen veya ana sözleşmeye atıf yapan usulüne uygun şekilde yapılmış bir sözleşmeden kaynaklanmayan komisyonlar, fiilî ve meşru bir hizmet karşılığında ödenmeyen komisyonlar, vergi cennetine aktarılan komisyonlar, alıcısı açıkça belirlenemeyen komisyonlar veya paravan şirket görünümü taşıyan bir şirkete ödenen komisyonlardır.

Avrupa Birliği tarafından finanse edilen projelerde olağan dışı ticari giderler ödediği tespit edilen hibe yararlanıcılarının sözleşmeleri, tespit edilen olayların ciddiyetine bağlı olarak feshedilebilir.

e) Yükümlülüklerin ihlali, usulsüzlükler veya dolandırıcılık

Sözleşme Makamı, hibe verme prosedürünün yükümlülük ihlali, usulsüzlük veya dolandırıcılığa konu olduğunun ortaya çıkması hâlinde prosedürü askıya alma veya iptal etme hakkını saklı tutar. Yükümlülük ihlali, usulsüzlük veya dolandırıcılık sözleşmenin verilmesinden sonra tespit edilirse Sözleşme Makamı sözleşmeyi akdetmekten kaçınabilir.

2.3. BAŞVURUNUN NASIL YAPILACAĞI VE İZLENECEK PROSEDÜRLER

2.3.1 Başvuru formları

Başvurular, bu rehberin eki olan Hibe Başvuru Formundaki (Ek A) talimatlara uygun olarak sunulmalıdır.

Başvuru sahipleri İngilizce başvuru yapmalıdır. Kamu kurumlarından temin edilen resmî belgeler orijinal dilinde/Türkçe olarak sunulabilir.

Talimatlarda listelenen hususlara ilişkin herhangi bir hata veya önemli tutarsızlık ya da başvurudaki önemli bir uyumsuzluk (örneğin bütçe çalışma sayfalarındaki tutarların tutarsız olması) başvurunun reddedilmesine yol açabilir.

Açıklamalar yalnızca sunulan bilgilerin belirsiz olduğu ve bu nedenle Sözleşme Makamının objektif bir değerlendirme yapmasını engellediği durumlarda talep edilecektir.

El yazısıyla hazırlanmış başvurular kabul edilmeyecektir.

Başvuru sahibi tarafından doldurulması gereken başvuru belgeleri (Başvuru Formu (Ek A), Bütçe (Ek B), Tüzel Kişilik Formu (Ek C), Doğruluk Beyanı (Ek D) ve Durum Tespit Formu (Ek E)) değerlendiricilerle paylaşılacaktır. Bu nedenle bu belgelerin projeyle ilgili tüm bilgileri içermesi son derece önemlidir.

2.3.2 Sunulması gereken belgeler

Ek A - beyanlar dâhil **Hibe Başvuru Formu;** başvuru sahibinin yasal temsilcisi/temsilcileri tarafından usulüne uygun şekilde doldurulmuş, kaşelenmiş (varsa) ve imzalanmış olmalıdır.

Ek B - Bütçe; usulüne uygun şekilde doldurulmuş ve en az bir sayfası başvuru sahibinin yasal temsilcisi/temsilcileri tarafından imzalanmış ve kaşelenmiş (varsa) olmalıdır.

Ek A (Başvuru Formu) ile Ek B (Bütçe)'de belirtilen ICMPD katkı miktarları arasında herhangi bir tutarsızlık olması hâlinde, Ek B (Bütçe)'de belirtilen tutar dikkate alınacaktır. Lütfen Ek A ve Ek B'de belirtilen tutarların aynı olduğundan emin olunuz.

Ek C - Tüzel Kişilik Formu; başvuru sahibinin yasal temsilcisi/temsilcileri tarafından usulüne uygun şekilde doldurulmuş, kaşelenmiş (varsa) ve imzalanmış olmalı ve burada talep edilen destekleyici belgelerle birlikte sunulmalıdır.

Ek D - Başvuru sahibinin değerlendirmeden hariç bırakılma durumlarından birinde olmadığını tasdik eden **Doğruluk Beyanı;** başvuru sahibinin yasal temsilcisi/temsilcileri tarafından doldurulmalı, kaşelenmeli (varsa) ve imzalanmalıdır.

Ek E - Başvuru sahibine ait **Durum Tespit Formu;** başvuru sahibinin yasal temsilcisi/temsilcileri tarafından kaşelenmeli (varsa) ve imzalanmalıdır.

2.3.3 Sunulması gereken destekleyici belgeler

Aşağıda listelenen belgeler, söz konusu asılların taranmış versiyonları (okunaklı kaşe, imza ve tarihleri gösterir şekilde) olarak sunulmalıdır. Lütfen 1 ila 15. maddelerde belirtilen belgeleri aşağıdaki numaralandırmayla aynı olacak şekilde sununuz.

No	Talep Edilen Belge	Belgeye İlişkin Açıklamalar
1	**Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi**	Şirketin kuruluşunu ve güncel ortaklık yapısını gösteren suret.
2	**Denetim Raporu / Mali Tablolar**	Son 3 mali yıla (2023, 2024, 2025) ilişkin, bağımsız denetçi tarafından onaylanmış denetim raporu (yasal denetimin zorunlu olduğu durumlarda) veya Bilanço ve Gelir Tablolarını tasdik eden yetkili YMM/SMMM imzalı beyan.
3	**FINDEKS Risk Raporu**[20]	Başvuru sahibinin kredi risk puanını ve finansal risk profilini gösteren barkodlu Findeks Risk Raporu.

[20] Findeks Raporu (kredi puanı ve risk raporu), e-devlet portalı, Findeks.com web sitesi veya mobil uygulama üzerinden, bankaların internet/mobil bankacılık kanalları aracılığıyla ya da banka şubelerinden alınabilir.

4	**İşletme Sınıfı ve KOBİ Vasfı Belgesi**[21]	Başvuru sahibinin KOBİ vasfını ve işletme ölçeği sınıflandırmasını gösteren, Türkiye e-Devlet portalından alınmış belge.
5	**Oda Kayıt Belgesi**	Ticaret ve Sanayi Odasından (TSO) alınan kayıt sureti.
6	**Yönetim Kurulu Kararı - Proje Uygulaması**	Başvuru sahibinin yönetim kurulunca projenin uygulanmasına ilişkin temsil ve imza yetkilisini ve teklif çağrısının adını belirten yönetim kurulu kararı.
7	**İmza Sirküleri**	Kuruluşu temsile yetkili kişileri gösteren liste. Proje için atanan kişi(ler)e bu yetkinin başvuru sahibinin kuruluş statüsüne ilişkin belgelerinde yer verilmemiş olması halinde, temsilci(ler)in tescilli imza(lar)ının noter onaylı örneği sunulmalıdır.
8	**Vergi Levha Sureti**	İlgili makamdan alınmış vergi numarasını gösteren suret.
9	**SGK Borcu Yoktur Belgesi**	Başvuru tarihine kadar geçerli, yapılandırma veya muafiyet düzenlemeleri dâhil ilgili yükümlülüklere uyulduğunu ve düzenli ödeme yapıldığını gösteren güncel belge.
10	**Vergi Borcu Yoktur Belgesi**	Başvuru tarihine kadar geçerli, yapılandırma veya muafiyet düzenlemeleri dâhil ilgili yükümlülüklere uyulduğunu ve düzenli ödeme yapıldığını gösteren güncel belge.
11	**Aktif Çalışan Listesi (SGK)**	Başvurunun sunulduğu tarihten hemen önceki aya ait, Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK) tarafından onaylanmış çalışan listesi.
12	**Yetki Belgeleri / Lisanslar / İzinler (gerekliyse)**	Proje uygulaması için kanunen gerekli yetki belgeleri, lisanslar veya izinler.
13	**Tapu / Kira Sözleşmesi**	Proje faaliyetlerinin uygulanacağı yerlere ilişkin kullanım hakkını kanıtlayan belge. (Örn: her iki tarafın imzaladığı ve proje uygulama dönemi boyunca geçerlilik taşıyan kira kontratı.)
14	**Haciz Beyanı / Belgeleri**	ICMPD mali desteğinin %3'ü veya daha fazlasına ilişkin kesinleşmiş haciz işlemi bulunmadığını teyit eden resmî belgelerin veya beyanın imzalı ve (varsa) kaşeli versiyonu.
15	**Bağlı / Ortak İşletmelere İlişkin Belgeler (varsa)**	Başvuru sahibinin yürürlükteki KOBİ tanımı kapsamında bağlı veya ortak işletmeleri bulunması halinde, aşağıdaki belgeler ZIP klasörü içerisinde sunulmalıdır: - Güncel çalışan listesi (SGK) - Güncel ortaklık yapısı (Ticaret Sicili Gazetesi) - Varsa, son üç (3) yıla ait SMMM/YMM tarafından onaylanmış mali tablolar.

Yukarıda belirtilen destekleyici belgeler başvuru formuyla birlikte sunulmazsa başvuru reddedilebilir.

Doldurulması gereken hibe başvuru formu ve yayımlanan ekler değerlendirilecektir. Bu nedenle bu belgelerin projeyle ilgili TÜM bilgileri içermesi son derece önemlidir.

Talep edilen ekler haricinde herhangi bir ek gönderilmemelidir. Başvuru dosyası içeriğinde yer alması gerekmeyen bütün ilave belgeler yok sayılacak ve değerlendirme kapsamı dışında tutulacaktır.

Gerekli görülmesi hâlinde ilave belgeler talep edilebilir.

[21] Orta ölçekli işletmeler, şirketlerini KOSGEB veri tabanına kaydettirerek bu belgeyi E-Devlet üzerinden alabilirler.

2.3.4 Başvurular nereye ve nasıl sunulacaktır?

Başvurular (başvuru formu, diğer ekler ve destekleyici belgeler) https://in-tendhost.co.uk/icmpd/aspx/Tenders/Appraisal adresindeki ICMPD Elektronik Başvuru Platformu üzerinden sunulmalıdır. Başka herhangi bir yolla gönderilen başvurular (örneğin e-posta veya posta yoluyla) reddedilecektir.

Başvuru sahipleri başvuru işlemlerini yapabilmek adına platforma kaydolmak zorundadırlar. Başvuru sahipleri kaydolduktan sonra tüm Teklif Çağrısı dokümanlarına ve eklerine erişebilirler. Platformda nasıl kaydolup, başvuru yapılacağı ile ilgili bir kılavuz, https://supplier.in-tend.co.uk/icmpd/buyer-profiles adresinden indirilebilir.

Başvuru sahipleri ICMPD Elektronik Başvuru Platformuna kaydolma ve/veya başvuru sunma konusunda zorluk yaşaması hâlinde grants@icmpd.org adresiyle iletişime geçebilir.

IN-TEND sistemine sağlanan belgeler aşağıdaki formatlarda olmalıdır:

1- **Ek A - Hibe Başvuru Formu** hem WORD dosyası hem de imzalı ve kaşeli (varsa) PDF dosyası olarak sunulmalıdır,

2- **Ek B - Bütçe** hem EXCEL dosyası hem de imzalı ve kaşeli (varsa) PDF dosyası olarak sunulmalıdır.

3- Ek C, D ve E imzalı ve kaşeli (varsa) PDF dosyası formatında olmalıdır.

4- Tüm destekleyici belgeler taranmış ve PDF formatında olmalıdır.

Ek A Hibe Başvuru Formunun formatı: A4 boyutu, Calibri yazı tipi: 11, standart kenar boşlukları (üst 2,0 cm; alt, sağ ve sol 2,5 cm), her belge için satır aralığı 1,0 olmalıdır.

Word/Excel versiyonları ile imzalı PDF dosyaları arasında herhangi bir uyuşmazlık olması hâlinde, değerlendirmede imzalı ve taranmış versiyonlar (PDF) esas alınacaktır.

Başvurular eksiksiz olmalı ve talep edilen tüm bilgileri, tüm gerekli ekleri ve destekleyici belgeleri içermelidir. **Başvuru sahipleri, kontrol listesini (Hibe Başvuru Formu Bölüm 9) kullanarak başvurularının eksiksiz olduğunu doğrulamalıdır. Bu gerekliliklere uyulmaması başvurunun reddedilmesine yol açabilir. Eksik başvurular reddedilebilir.**

ÖNEMLİ NOT 4

Başvuru sahiplerinin https://in-tendhost.co.uk/icmpd/aspx/Tenders/Appraisal adresindeki ICMPD Elektronik Başvuru Platformuna önceden kaydolmaları ve sistemi tanımaları önemle tavsiye edilir. Başvuru sahipleri başvuru sürecine başlamadan önce hibe kurallarını dikkatle incelemelidir. Yayımlanan açıklama ve olası değişikliklerden haberdar olmak için platformun düzenli olarak takip edilmesi tavsiye edilir. Teklif Çağrısına ilişkin tüm resmî iletişim platformda yayımlanacaktır. Başvuru sahipleri, başvuruda bulunmakla, başvuru sonucunun elektronik yollarla (ICMPD Elektronik Başvuru Platformu aracılığıyla) paylaşılacağını kabul ederler. Bu bildirim, ICMPD'nin platformda kayıt için kullanılan elektronik adrese gönderdiği tarihte alınmış sayılır.

Başvuru sahiplerinin, mümkün olduğunda hesabı kurumsal bir e-posta adresiyle açmaları ve kullanıcı adı ile şifrenin kurum içinde güvenli bir şekilde saklanmasını ve erişilebilir olmasını sağlamaları önemle tavsiye edilir. ICMPD, giriş bilgilerinin kaybolması veya personel değişiklikleri nedeniyle bir kurumun hesabına erişilememesinden sorumlu olmayacaktır.

ICMPD Elektronik Başvuru Platformu üzerinden başvurunuzu yaptıktan sonra, başvurunuzla ilgili olarak platform aracılığıyla size gönderilen yazışmalardan zamanında haberdar olmak için lütfen gelen kutunuzu ve spam klasörünüzü düzenli olarak kontrol ediniz. ICMPD, başvuru sahiplerinin ICMPD Elektronik Başvuru Platformu üzerinden talep edilen bilgiyi sağlamada veya talep edilen işlemi yapmada geç kalmasından sorumlu tutulamaz. ICMPD, tüm başvuru sahiplerine eşit muamele ilkesi gereği, bu tür yazışmalara yanıt vermek için süre uzatımı sağlayamaz.

Başvuru sahibi başına başvuru ve hibe sayısı

Başvuru sahibi bu teklif çağrısı kapsamında **1'den (bir) fazla başvuru sunamaz. Bir başvuru sahibinin birden fazla başvuru sunması hâlinde, yalnızca bir başvuru değerlendirmeye alınacaktır.**

2.3.5 Başvuruların sunulması için son tarih

Başvuruların sunulması için son tarih **22 Aralık 2026, 17:00 (Avusturya saati)** olup **Türkiye saatiyle 19:00**'a karşılık gelmektedir. Başvuru, son teslim tarihinden önce gönderilmelidir. Son teslim tarihinden sonra sunulan herhangi bir başvuru otomatik olarak reddedilecektir. Başvuru sahibinin başvurusunu sunmak için son günü beklememesi önemle tavsiye edilir; zira yoğun İnternet trafiği veya İnternet bağlantısında yaşanabilecek bir arıza (elektrik kesintisi vb. dâhil) başvurunun sunulmasında güçlükler yaratabilir. Sözleşme Makamı, yukarıda belirtilen zorluklardan kaynaklanan herhangi bir gecikmeden sorumlu tutulamaz.

2.3.6 Açıklamalar ve Bilgilendirme Toplantısı

Bu teklif çağrısına ilişkin çevrimiçi bilgilendirme açılış oturumu 26 Ekim 2026 tarihinde saat 14:00'te (Avusturya yerel saati), **Türkiye saatiyle 16:00**'da düzenlenecektir.

Soru ve Cevaplar için bilgilendirme toplantıları Kasım 2026'da 18 ilin tamamında düzenlenecek ve bu rehbere ilişkin bir açıklama notu olarak ICMPD Elektronik Başvuru Platformunda yayınlanacaktır.

Potansiyel başvuru sahipleri, yayın referansını belirterek, "2.7. Öngörülen Takvim" bölümünde belirtilen son tarihten önce ICMPD Elektronik Başvuru Platformu üzerinden soru sunabilir.

ICMPD, Teklif Çağrısı Rehberine ilişkin ilave bilgi sağladığı takdirde, bu bilgi ICMPD Elektronik Başvuru Platformunda duyurulacaktır.

Rehberin 2.7 Öngörülen Takvim bölümünde belirtilen son tarih öncesinde Teklif Çağrısı ile ilgili gelen sorulara yönelik açıklamalar, ICMPD Elektronik Başvuru Platformu üzerinden tüm başvuru sahibi adayları ile eş zamanlı olarak paylaşılacaktır. ICMPD'nin bu tarihten sonra açıklama yapma yükümlülüğü yoktur. Yayınlanan soru ve cevaplardan haberdar olmak için platformu düzenli olarak kontrol etmeniz önerilmektedir.

Başvuru sahipleri arasında eşit muameleyi sağlamak amacıyla Sözleşme Makamı, başvuru sahiplerinin, bir projenin veya belirli faaliyetlerin uygunluğu hakkında önceden görüş bildiremez.

Başvuru dönemi sırasında ICMPD tarafından duyurulan bilgilendirme toplantıları dışında bireysel toplantı düzenlemeye çalışan potansiyel başvuru sahipleri Teklif Çağrısı kapsamında değerlendirmeye alınmayabilir.

Sözleşme makamı teklif çağrısını yetkisi dâhilindeki aşamaların herhangi birinde iptal etme ve son başvuru tarihinde uzatmaya gitme yetkisini saklı tutar.

2.4. BAŞVURULARIN DEĞERLENDİRİLMESİ VE SEÇİMİ

Başvurular, Sözleşme Makamı tarafından, gerektiğinde bağımsız değerlendiricilerin desteğiyle incelenecek ve değerlendirilecektir. Başvuru sahipleri tarafından sunulan tüm projeler aşağıdaki adım ve kriterlere göre değerlendirilecektir.

2.4.1 Dosya Açılışı, İdari Kontroller ve Uygunluk Kontrolü

Açılış, idari kontrol ve uygunluk kontrolü sırasında aşağıdakiler değerlendirilecektir:

- Son teslim tarihine uyulup uyulmadığı. Son teslim tarihine uyulmamışsa teklif otomatik olarak reddedilecektir.
- Başvurunun kontrol listesinde (Hibe Başvuru Formu Bölüm 9) belirtilen tüm kriterleri karşılayıp karşılamadığı. Talep edilen bilgilerden herhangi biri eksik veya hatalıysa başvuru yalnızca bu nedenle reddedilebilir ve teklif daha fazla değerlendirmeye alınmaz.
- Başvurunun ve ilgili tüm destekleyici belgelerin sunulup sunulmadığı ve uygun formatta olup olmadığı. Eksik destekleyici belge veya başvuru sahibinin beyanı ile destekleyici belgeler arasında herhangi bir tutarsızlık, başvurunun yalnızca bu nedenle reddedilmesine yol açabilir.
- Başvuru sahibinin uygun olup olmadığı. Başvuru sahibinin beyanı (Hibe Başvuru Formu Bölüm 10), Başvuru Sahibi tarafından sunulan destekleyici belgelerle karşılaştırılacaktır.

2.4.2 Mali ve Operasyonel Kapasite Kontrolü ve Teknik Değerlendirme

İdari ve uygunluk kontrolünü geçen başvurular; önerilen bütçe ve başvuru sahiplerinin kapasitesi dâhil olmak üzere nitelikleri bakımından ayrıca değerlendirilecektir. Tekliflerin kalitesinin, önerilen bütçenin ve başvuru sahibinin kapasitesinin değerlendirilmesi, aşağıda yer alan Değerlendirme Tablosunda belirtilen değerlendirme kriterlerine uygun olarak gerçekleştirilecektir. İki tür değerlendirme kriteri bulunmaktadır: seçim kriterleri ve hibe verme kriterleri.

Seçim kriterleri, başvuru sahiplerinin mali ve operasyonel kapasitesini değerlendirerek aşağıdaki hususları sağlayıp sağlamadıklarını tespit etmeye yöneliktir:

- projenin yürütüldüğü dönem boyunca faaliyetlerini sürdürmek ve uygun olduğunda finansmanına katılmak için istikrarlı ve yeterli finansman kaynaklarına sahip olmaları;

- önerilen projeyi başarıyla tamamlamak için gerekli yönetim kapasitesine, mesleki yetkinliklere ve niteliklere sahip olmaları.

Hibe verme kriterleri, sunulan tekliflerin kalitesinin belirlenen amaç ve öncelikler bakımından değerlendirilmesini ve Teklif Çağrısının genel etkinliğini en üst düzeye çıkaran projelere hibe verilmesini sağlar. Bu kriterler, Sözleşme Makamının hibe programının amaçları, beklenen sonuç ve çıktıları ile sürdürülebilirlik ve maliyet etkinliği ilkeleriyle uyumlu başvuruları seçmesine imkân tanır.

Puanlama:

Değerlendirme kriterleri bölüm ve alt bölümlere ayrılmıştır. Her alt bölüm için 1 (bir) en düşük puandır.

Değerlendirme tablosu

Bölüm	***Azami Puan***
1. Mali ve operasyonel kapasite *Bölüm 1. Mali ve operasyonel kapasite için değerlendirme kriterleri* • *Bölüm 1 için toplam ortalama puan 15 puanın altındaysa Değerlendirme Komitesi teklifi reddedecektir.* • *1.1, 1.2, 1.3 numaralı bölümlerden en az birinin puanı 1 ise başvuru reddedilecektir.* • *1.4 numaralı bölümün puanı 3'ten küçük ise başvuru reddedilecektir.*	***25***
1.1. Başvuru sahipleri yeterli kurum içi proje yönetimi deneyimine sahip mi?	*5*
1.2. Başvuru sahipleri yeterli kurum içi teknik uzmanlığa sahip mi? (özellikle ele alınacak konulara ilişkin bilgi)	*5*
1.3. Başvuru sahipleri yeterli kurum içi yönetim kapasitesine sahip mi? (personel, ekipman ve projenin bütçesini yönetme kapasitesi dâhil)	*5*
1.4. Başvuru sahibi istikrarlı ve yeterli finansman kaynaklarına sahip mi?	*5*
1.5. Başvuru sahibi ihracat odaklı mı ve/veya ticari ölçek büyütmeye yönelik planlara sahip mi?	*5*
2. İlgililik *(Bölüm 2 için toplam ortalama puan **13** puanın altındaysa Değerlendirme Komitesi başvuruyu reddedecektir.)*	***25***
2.1. Proje, teklif çağrısının amaç ve öncelikleri veya başvuru rehberinde belirtilen diğer özel gerekliliklerle ne kadar ilgilidir? Projenin beklenen sonuçları, başvuru rehberinde (bölüm 1.2) tanımlanan önceliklerle uyumlu mudur? *Sözleşme Makamı, en az 6 (altı) kişi için yeni istihdam yaratılmasını ve istihdamın en az %50'sinin Geçici Koruma Sağlanan Suriyeliler ve/veya Uluslararası Koruma Altındaki Kişilerden (GKSS/UKAK) oluşması hedefinin öncelikli olarak gözetilmesini beklemektedir.* ***<u>Yeni istihdam yaratılmaması hâlinde Değerlendirme Komitesi başvuruyu reddedecektir.</u>***	*10*
2.2. Proje, hedef il(ler)in ve/veya ilgili sektörlerin özel ihtiyaç ve kısıtlarıyla (diğer kalkınma planlarıyla sinerji dâhil) ne kadar ilgilidir?	*5*

2.3. Dâhil edilenler (nihai yararlanıcılar, kadınlar, gençler, GKSS/UKAK gibi hedef gruplar) ne kadar açık tanımlanmış ve stratejik olarak seçilmiştir? Hedef grupların ihtiyaçları ve kısıtları açıkça tanımlanmış mıdır ve teklif bunları uygun şekilde ele almakta mıdır?	*5*
2.4. Başvuru sahibi depremden yüksek düzeyde etkilenen Adıyaman, Elazığ, Hatay, Kahramanmaraş, Kilis, Malatya, Osmaniye ve Şanlıurfa illerinden mi? (Cevap evet ise puan 5 (beş), hayır ise puan 0 (sıfır) olacaktır)*.	*5*
3. Projenin Tasarımı	***15***
3.1. Projenin tasarımı kendi içerisinde ne derece uyumlu? Teklif, projeyle elde edilmesi beklenen sonuçları belirtmekte midir? Proje çıktıları beklenen sonuçlara ulaşma gerekçesini açıklamakta mıdır? Önerilen faaliyetler uygun, uygulanabilir ve öngörülen çıktılar ve sonuç(lar) ile tutarlı mıdır?	*5*
3.2. Teklif güvenilir başlangıç durumu ve hedefler içeriyor mu?	*5*
3.3. Tasarım, ilgili sorunların ve hedef grupların ihtiyaç ve kısıtlarının sağlam bir analizini yansıtıyor mu?	*5*
4. Uygulama Yaklaşımı	***10***
4.1. Projenin uygulanmasına yönelik eylem planı açık ve uygulanabilir mi? Zaman çizelgesi gerçekçi mi?	*5*
4.2. Proje etkili ve verimli bir izleme sistemi içeriyor mu? Uygulama öncesinde, sırasında ve/veya sonunda bir değerlendirme planlanmış mı?	*5*
5. Sürdürülebilirlik	***15***
5.1. Projenin; proje sonuçlarının yinelenmesi ve daha geniş alanları etkilemesi ile bilginin paylaşılması ve deneyimin sermayeleşmesi de dâhil olacak şekilde çarpan etkileri yaratması muhtemel mi?	*3*
5.2. Önerilen projenin beklenen sonuçları aşağıdaki açılardan ne ölçüde sürdürülebilirdir: a) mali (takip faaliyetleri ve gelecekteki yürütme ve idare maliyetleri için kaynaklar); b) kurumsal (ilgili yapının sonuçları proje sonrasında sürdürebilme kapasitesi); c) çevresel (beklenen olumsuz veya olumlu çevresel etkiler); d) kapsayıcılık (yeni istihdamın kadınları ve/veya 18-40 yaş arası gençleri içerip içermediği)?	*8*
5.3. Proje, ilgili riskleri ve uygun risk azaltma tedbirlerini belirleyen ayrıntılı bir risk analizi ve acil durum planı içeriyor mu?	*4*
6. Bütçe ve maliyet etkinliği	***15***
6.1. Faaliyetler bütçeye uygun şekilde yansıtılmış mı?	*5*
6.2. Tahmini maliyetler ile sonuçlar arasındaki oran yeterli mi?	*10*
Azami toplam puan	***105***

* Ekonomik toparlanmayı desteklemek amacıyla, yukarıdaki tabloda bölüm 2.4'te belirtildiği üzere[22] Adıyaman, Elazığ, Hatay, Kahramanmaraş, Kilis, Malatya, Osmaniye ve Şanlıurfa depremden yüksek düzeyde

[22] Bu iller, AFAD tarafından 'Genel Hayata Etkili Afet Bölgesi' ilan edilmiş olmaları ve Türkİstat verilerine göre il GSYİH'larının ulusal ortalamanın civarında veya altında olması nedeniyle seçilmiştir. AFAD, (2023 Genel Hayata Etkili Afet Bölgesi Hakkında Basın Açıklaması (03.04.2023). https://www.afad.gov.tr/genel-hayata-etkili-afet-bolgesi-hk adresinden alınmıştır.

etkilenen illerinden başvuru yapan başvuru sahiplerinin başvurularına “Bölüm 2: İlgililik” için 5 puan eklenecektir.

Proje seçim süreci

Değerlendirme sonrasında, başvuruların toplam puanlarına göre sıralandığı genel bir tablo hazırlanacaktır. 65 veya üzeri puan alan başvurular için geçici seçim aşağıda açıklandığı şekilde yapılacaktır:

1. Her ilden 65 veya üzeri puan alan en yüksek sıralamadaki 1 (bir) proje teklifi geçici olarak seçilecektir.
2. Geriye kalan ve 65 veya üzeri puan alan proje teklifleri için il kotası uygulanmayacak olup, bu teklif çağrısının mevcut bütçesine ulaşılana kadar en yüksek puanlı başvurular genel sıralamaya göre sırasıyla geçici olarak seçilecektir.

Ayrıca hibe değerlendirme raporunun onaylanmasından sonra 12 ay geçerli olacak bir yedek liste, başvuruların puanlarına göre sıralanması suretiyle hazırlanacaktır. Bu liste, yedek listenin geçerlilik süresi içinde daha fazla fonun kullanılabilir hâle gelmesi durumunda kullanılacaktır. Herhangi bir ilde en iyi başvurunun değiştirilmesi gerektiğinde, aynı ilden seçim ve hibe verme kriterlerini karşılayan bir sonraki uygun proje geçici olarak seçilecektir. Diğer tüm durumlarda genel sıralama puanları dikkate alınacaktır.

Hibe verilmesi yönünde öneri

Değerlendirme komitesi, hibelerin verilmesine karar verecek olan Sözleşme Makamına nihai tavsiyesini sunacaktır.

Sözleşme Makamı, başvuru sahiplerinin herhangi bir tazminat hakkı doğmaksızın hibe vermemeye ve teklif çağrısını iptal etmeye karar verebilir.

2.5. SÖZLEŞME MAKAMININ KARARININ BİLDİRİLMESİ

Başvuru sahipleri, başvurularına ilişkin Sözleşme Makamı kararı hakkında ICMPD Elektronik Başvuru Platformu üzerinden yazılı olarak bilgilendirilecektir.

2.6. SÖZLEŞME MAKAMININ HİBE VERME KARARINI TAKİBEN UYGULAMA KOŞULLARI

Hibe verilmesi kararının ardından yararlanıcı(lar)a bir sözleşme sunulacaktır. Başvuru sahibi, başvuru formunu imzalayarak, hibeye hak kazanması halinde hibe sözleşmesinden doğan şartları kabul etmiş sayılacaktır.

Sözleşmelerin uygulanması:

Projelerin uygulanması yararlanıcı(lar)ın satın alma sözleşmeleri yapmasını gerektiriyorsa bu sözleşmeler, standart hibe sözleşmesinin Ek IV’üne (Ek F) uygun olarak yapılmalıdır.

2.7. ÖNGÖRÜLEN TAKVİM

Aşamalar	Tahmini Tarih ve Saat
1. Teklif Çağrısının Yayınlanması	23/10/2026
2. Çevrimiçi Bİlgilendirme Oturumunun Düzenlenmesi	26/10/2026 14:00-16:00 (Avusturya saati) 16:00-18:00 (Türkiye saati)
3. Hibe Başvurularına Dair Sorular ve Açıklama	01/12/2026

Taleplerinin ICMPD'ye Gönderilmesi için Son Tarih	(son başvuru tarihinden 21 gün önce)
4. Sorulan Sorular İle İlgili ICMPD Tarafından Hazırlanan Cevapların Yayınlanması için Son Tarih	11/12/2026 (son başvuru tarihinden 11 gün önce)
5. Proje Başvurularının ICMPD'ye Sunulacağı Son Tarih	22/12/2026 17:00 (Avusturya saati) 19:00 (Türkiye saati)
6. Değerlendirme Sonuçlarının Başvuru Sahiplerine Bildirilmesi	2027 2. Çeyrek
7. Sözleşmelerin İmzalanarak Projelerin Uygulamaya Başlaması	2027 3. Çeyrek

Tüm saatler **Avusturya** ve **Türkiye** saat dilimlerine göre belirtilmiştir. Bu öngörülen takvim tahmini tarihleri göstermektedir (1, 3, 4 ve 5 numaralı tarihler hariç) ve Sözleşme Makamı tarafından prosedür sırasında güncellenebilir. Bu tür güncellemeler ICMPD internet sitesinde ve IN-TEND sisteminde yayımlanacaktır.

3. EKLER LİSTESİ

Sunulacak Belgeler

Ek A : Hibe Başvuru Formu (Word ve PDF formatında)

Ek B : Bütçe (Excel ve PDF formatında)

Ek C : Tüzel Kişilik Formu

Ek D : Doğruluk Beyanı

Ek E : Durum Tespit Formu

"2.3.3 Sunulması gereken destekleyici belgeler" bölümünde belirtilen Destekleyici Belgeler

Bilgi Amaçlı Belgeler (Bu belgelerin sunulması gerekmez)

Ek F : Standart Hibe Sözleşmesi

- Ek II : Genel Koşullar
- Ek IV : Hibe Faydalanıcıları için Satın Alma Prosedürleri
- Ek V : Hibe Sözleşmesi için Ödeme Talep Formu
- Ek VI : Model İlerleme Raporu, Model Nihai Teknik Rapor ve Nihai Mali Rapor
- Ek VII : Hibe Sözleşmesi için Harcama Doğrulama Raporu Şartname Örneği
- Ek VIII : Ön Finansman Teminat Formu
- Ek IX : Mülkiyet Devri Formu

Ek G : Vergi Mevzuatı Hakkında Bilgilendirme

* * *